

**UCHWAŁA NR XXVI/147/2021
RADY MIASTA WYSOKIE MAZOWIECKIE**

z dnia 27 maja 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie w Mieście Wysokie Mazowieckie na lata 2021-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2020 r. poz.713 t.j. ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U 2020 poz.218 t.j. ze zm.) Rada Miasta Wysokie Mazowieckie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Wysokie Mazowieckie na lata 2021-2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Wysokie Mazowieckie.

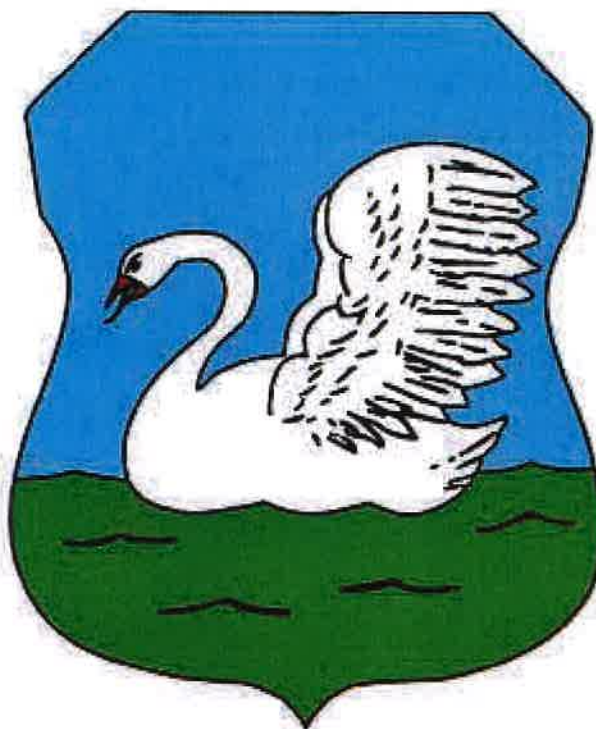
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Miasta

Marek Kajurek

Załącznik do uchwały Nr XXVI/147/2021
Rady Miasta Wysokie Mazowieckie
z dnia 27 maja 2021 r.

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
W MIEŚCIE WYSOKIE MAZOWIECKIE
NA LATA 2021-2028**

Opracował:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
w Wysokiem Mazowieckiem

Wysokie Mazowieckie, maj 2021 r.

I. WSTĘP

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21].

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm

moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasał, 2005, s. 16–19].

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu [Tomaszewska, 2007, s. 36–37].

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie opracowano z myślą o realizacji zadań gminnych, a w szczególności zgodnie z art. 9b ust 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku, inicjowanie działań w środowisku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Ważną intencją programu jest także dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy ofiarom z jednoczesnym działaniem adresowanym do sprawców przemocy.

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE.

1. Definicja przemocy, jej rodzaje, formy i cykle.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

W literaturze tematu wymieniane są cztery terminy najczęściej używane w odniesieniu do aktów przemocy: „agresja” (aggression), „przemoc” (violence), „przymus” oraz „przemoc o charakterze przestępczym” (criminal violence).

Przemoc domowa, zwana też przemocą w rodzinie, to „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Światowa Organizacja Zdrowia formułuje definicję przemocy, zgodnie, z którą jest to „celowe użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, komuś innemu, lub przeciwko grupie, lub społeczeństwu, co powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie i śmierć, ból fizyczny, zaburzenie rozwoju lub deprawację”.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- Jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania
- Jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą
- Działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej
- Osoba wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia oraz szkód fizycznych i psychicznych

Formy przemocy:

Przemoc fizyczna - np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni lub innych niebezpiecznych narzędzi, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, wyrzucanie z samochodu, gaszenie papierosa na osobie, nieudzielanie koniecznej pomocy.

Przemoc psychiczna - np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się

posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie bezprawnych gróźb np. zabiję cię, szantażowanie zabójstwem, przekonywanie o swojej bezkarności.

Przemoc seksualna - definiowana jest, jako „wymuszanie kontaktów o charakterze seksualnym wbrew woli danej osoby, a także kontynuowanie aktywności seksualnej bez jej zgody, gdy nie jest w pełni świadoma lub gdy obawia się odmówić.

Przemoc ekonomiczna - np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb członków rodziny.

Zaniedbywanie - niezaspokajanie podstawowych potrzeb egzystencjalnych oraz świadome nieudzielanie pomocy w sytuacjach trudnych, w potrzebie. Przejawia się w niedostarczaniu odpowiedniej ilości pożywienia, braku dbałości o higienę, niezapewnieniu odpowiedniego ubioru, w braku dbałości o zdrowie, itp.

Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz dopuścił się przemocy wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Osoby zajmujące się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie obserwują, że przemoc kształtuje się w oparciu o charakterystyczny schemat, który określa się mianem cyklu przemocy. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker badając kobiety doznające przemocy w rodzinie opisała pewne cyklicznie pojawiające się w ich związkach zdarzenia. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

1. **Faza narastającego napięcia** – jest to pierwsza faza, w której z różnych przyczyn dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, wszyscy domownicy wyczuwają, że zaczyna się dziać coś złego, przyczynami napięcia są często błahostki, drobne nieporozumienia. Osoba stosująca przemoc jest stale poirytowana natomiast osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się uniknąć awantury.

2. **Faza ostrej przemocy** – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szal, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Następuje eksplozja uczuć. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. W tej fazie, ofiary decydują się wzywać pomocy, złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

3. **Faza miodowego miesiąca** – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc zachowuje się wobec ofiary jak w okresie narzeczeństwa, wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości, mężczyzna na nowo uwodzi ofiarę. Przeprasza często towarzyszą łyzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to co się stało i postanawia dać sprawcy „drugą szansę”. Ulega złudzeniu, że złe traktowanie już się nie powtórzy. W tym czasie ofiary zaczynają usprawiedliwiać zachowanie sprawcy, bronią go, biorąc winę na siebie. Faza miodowego miesiąca zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się gwałtowniejsza, dotkliwsza.

2. Przyczyny i skutki przemocy w rodzinie.

Przemoc jest problemem złożonym, jest wynikiem zależności pomiędzy czynnikami biologicznymi, społecznymi, kulturowymi, ekonomicznymi i politycznymi. Model ekologiczny pomaga badać czynniki wpływające na zachowanie (ryzyko bycia sprawcą lub ofiarą) dzieląc je na cztery kategorie:

- czynniki biologiczne (charakterystyka demograficzna, zaburzenia psychiczne, nadużywanie substancji psychoaktywnych, wcześniejsze zachowania agresywne lub doświadczenie przemocy);

- stosunki z najbliższymi (z rodziną, przyjaciółmi i partnerami);

- konteksty społeczne – charakterystyka otoczenia (szkoła, praca, sąsiedzi);

- czynniki socjologiczne (dostępność broni, normy społeczne i kulturowe, politykę zdrowotną, edukacyjną, gospodarczą i społeczną).

- Model ekologiczny wyjaśnia przyczyny przemocy i ich złożonych interakcji pokazując jednocześnie, jakie działania należałoby podjąć (i na jakich poziomach), aby zapobiegać przemocy:

- modyfikowanie indywidualnych zachowań zwiększających ryzyko;

·zapewnienie profesjonalnej pomocy i wsparcia dla rodzin z zaburzeniami, monitorowanie miejsc publicznych oraz podejmowanie kroków w celu rozwiązywania problemów mogących prowadzić do przemocy;

·przeciwdziałanie niepożądanym postawom i praktykom o podłożu kulturowym.

·Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie to nie tylko ukazanie jej przyczyn, definicji oraz form występowania, ale również wskazanie na jej główne skutki. Do najczęstszych skutków stosowania przemocy w rodzinie zaliczyć należy skutki o charakterze indywidualnym, społecznym oraz ekonomicznym.

Skutki indywidualne.

Osoby uwiękane w przemoc, a więc ofiary przemocy oraz jej sprawcy, ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność. W przypadku dzieci – ofiar przemocy - skutkiem może być: śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa, trwałe kalectwo. Skutkiem mogą być też: urazy fizyczne, zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, sięganie po środki uzależniające, uzależnienie, prostytuowanie się, konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym. Sprawcy przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony lub samobójstwa (najczęściej po zabójstwie ofiary), mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

Skutki społeczne.

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają.

Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak, więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

3. Przemoc w świetle aktów prawnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego (Dz.U.2020, poz.1444 t.j.). Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1-2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Ustawa zasadniczą jaką jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje obywatelowi ochronę przed wszystkimi rodzajami przemocy. Sposoby i rodzaje działań, związanych z przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie, precyzują niżej wymienione akty prawne:

1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej:

„Art. 40 Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych”.

2) Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020r., poz.218 t.j.),

3) Ustawa kodeks karny (Dz.U. 2020r. poz.1444 t.j.),

4) Ustawa kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2021r., poz.534 t.j.),

5) Ustawa kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.2020r., poz.1575 t.j.),

6) Ustawa o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020r, poz.1876 t.j.),

7) Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019r., poz.2277 t.j.),

8) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 Nr 209 poz. 1245).

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w mieście Wysokie Mazowieckie ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2021–2028. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

III. ANALIZA PROBLEMU ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W MIEŚCIE WYSOKIE MAZOWIECKIE.

1. Skala zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Wysokie Mazowieckie.

Przemoc w rodzinie jest trudnym problemem rodziny, osoby, które jej doświadczają często nie chcą mówić o swoim problemie ze względu na strach, poczucie winy, obawę przed osądzeniem, strach przed zmianą czy też osądzeniem ze strony rodziny lub też społeczności lokalnej. Przemocy w rodzinie towarzyszy również wiele stereotypów, które powstrzymują osoby doświadczające przemocy przed udaniem się po pomoc w związku, z czym coraz częściej zjawisko przemocy w rodzinie poruszane jest w różnych kampaniach, akcjach informacyjnych. Na podstawie badań przeprowadzonych w Polsce, przez CBOS w 2000 r. można stwierdzić, iż 19% kobiet osobiście doświadczyło przemocy ze strony męża czy partnera, a 40% zna takie kobiety.

Na terenie miasta Wysokie Mazowieckie zamieszkuje 9386 osób, w tym 4911 kobiet oraz 4475 mężczyzn (dane z 2020 roku). Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym od 18 do 60 roku życia (5724 osoby), dzieci i młodzież od 0 do 17 roku życia stanowią 19,62 % ogólnej liczby mieszkańców (1841 osób), natomiast osób powyżej 60 roku życia jest 1821 czyli 19,41%. Z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wysokim Mazowieckim w roku 2020 korzystało ogółem 75 rodzin liczących 142 osoby. Rodziny te korzystały ze świadczeń pieniężnych 58 rodzin (110 osób) oraz świadczeń niepieniężnych (tj. usługi opiekuńcze pomoc rzeczowa) - 21 rodzin (41 osób). Znaczącą formą pomocy jest także praca socjalna, którą w 2020 roku objęto 84 środowiska rodzinne liczące 185 osób. Praca socjalna kierowana była przede wszystkim do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym (niski poziom wykształcenia, brak pracy, niewydolność opiekuńczo – wychowawcza, trudności w pełnieniu ról społecznych).

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, a osoby i rodziny korzystające z pomocy są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Najczęstsze powody udzielania pomocy w 2020 roku to:bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, alkoholizm, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym rodziny niepełne.

Źródłem pomocnym do utworzenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w mieście Wysokie Mazowieckie na lata 2021-2028 były dokumenty, sprawozdania gromadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz informacje ze szkół i Komendy Powiatowej Policji w Wysokiem Mazowieckiem. Podsumowanie prezentujemy poniżej.

Tabela nr 1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2017-2020

Rok	Instytucja zakładająca Niebieskie Karty					Suma
	Policja	MOPS	Oświata	Służba zdrowia	MKRPA	
2017	23	0	0	0	0	23
2018	27	1	0	0	0	28
2019	39	2	0	0	0	41
2020	23	1	0	0	0	24

Tabela nr 2. Liczba osób pokrzywdzonych w przemocy w rodzinie wg procedury „Niebieskiej Karty” na terenie miasta Wysokie Mazowieckie.

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba osób pokrzywdzonych w przemocy domowej ogółem:	33	28	72	44
w tym: kobiety	31	25	33	26
w tym: mężczyźni	1	3	3	0
dzieci do ukończenia 18 lat	1	0	36	18

Tabela nr 3. Liczba sprawców przemocy w rodzinie wg procedury „Niebieskiej Karty” na terenie miasta Wysokie Mazowieckie.

	2017	2018	2019	2020
Liczba sprawców przemocy w rodzinie ogółem:	21	26	33	22
w tym: kobiety	0	0	0	2
w tym: mężczyźni	21	26	33	20
dzieci do ukończenia 18 lat	0	0	0	0

Jak wynika z powyższych zestawień, wszczęcie procedury „Niebieska Karta” najczęściej sporządzała Policja, gdyż to ona jest pierwszą instytucją posiadającą wiedzę dotyczącą przemocy w rodzinie. Następnie o zaistniałej sytuacji informowany jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który zapewnia obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i powołuje grupy robocze. Grupy Robocze podczas rozeznawania sytuacji rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” podejmują szereg działań i są to m.in. motywowanie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych (osoby stosujące przemoc), motywowanie do podjęcia terapii małżeńskiej lub rodzinnej, wnioski do Sądu w celu rozeznania sytuacji przez kuratora, przydzielenie rodzinie asystenta rodziny, monitoring rodziny przez dzielnicowego oraz pracownika socjalnego, kierowanie osób, które nadużywają alkoholu na spotkania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz motywowanie do podjęcia terapii uzależnień, przeprowadzanie rozmów motywująco – wspierających, przeprowadzanie rozmów informacyjno – pouczających.

Realizując jedno z głównych założeń programu tj. edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie, przedstawiciele szkół realizują corocznie różnorodne działania profilaktyczno-edukacyjne dla dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania zjawiskom agresji i przemocy. Jednym z elementów ujętym w Szkolnym Programie Profilaktyki Miejskiego Zespołu Szkół w Wysokiem

Mazowieckiem i realizowanym w codziennym życiu szkolnym były zadania związane z profilaktyką i eliminowaniem zachowań przemocowych wśród uczniów tej szkoły. Chcąc uwrażliwić środowisko szkolne na ten problem, na terenie szkoły organizowano spotkania z funkcjonariuszami policji, podczas których omówiono kwestie zachowań bezpiecznych w sytuacji występowania przemocy domowej. Ponadto w ramach godzin wychowawczych organizowano warsztaty prowadzone przez psychologa mające na celu naukę budowania właściwych relacji międzyludzkich, kształcenie umiejętności rozwiązywania konfliktów między innymi na temat jak sobie radzić z przemocą i agresją.

Z informacji pochodzących od pedagoga Miejskiego Zespołu Szkół w Wysokiem Mazowieckiem wynika, iż w latach 2017-2020 odnotowano występowanie przemocy oraz konfliktów koleżeńskich wśród dzieci i młodzieży.

Tabela nr 4. Liczba odnotowanych konfliktów koleżeńskich wśród dzieci i młodzieży w Miejskim Zespole Szkół w Wysokiem Mazowieckiem

	2017	2018	2019	2020
Rozmowy mediacyjne – rozwiązywanie konfliktów koleżeńskich.	1	1	5	6
Rozmowy indywidualne z uczniami i rodzicami sprawców i ofiar	11	12	20	7

Ponadto coraz częstszym problemem wśród dzieci i młodzieży jest cyberprzemoc. Dlatego też nauczyciele Szkoły Podstawowej Nr 1 podejmują działania profilaktyczne zgodnie z rozwojem emocjonalnym, społecznym młodego człowieka. Dużą rolę odgrywa edukacja w zakresie kształtowania właściwych postaw, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych i stresujących. Czynnikiem chroniącym przeciwdziałania przed tego typu przemocą i agresją, najczęściej słowną jest edukacja realizowana podczas godzin wychowawczych, apeli, zgrupowań, pedagogizację rodziców, spotkań ze specjalistami. Oprócz planowych działań szkoły w/w problemy są rozstrzygane na bieżąco w postaci interwencji wychowawczych, zespołów interwencyjnych, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zajęć uspołeczniających. Szkoła przeciwdziała zachowaniom przemocowym wśród dzieci i młodzieży wzmacniając czynniki chroniące t.j. wychowanie do wartości i stałe odwoływanie się do norm społecznych. W Szkole Podstawowej Nr 1 w Wysokiem Mazowieckiem w latach 2017-2020 odnotowano przypadki występowania zachowań agresywnych oraz konfliktów koleżeńskich wśród dzieci. W związku z czym zostały uruchomione Procedury Postępowania Nauczycieli w Sytuacjach Zagrożenia Demoralizacją, podjęto środki zaradcze w ramach interwencji pedagoga, kuratora sądowego oraz pracownika socjalnego.

Tabela nr 5. Liczba uruchomionych Procedur Postępowania Nauczycieli w Sytuacjach Zagrożenia Demoralizacją w Szkole Podstawowej Nr 1 w Wysokiem Mazowieckiem

	2017	2018	2019	2020
<i>Procedury Postępowania Nauczycieli w Sytuacjach Zagrożeń Demoralizacją, w postaci Zespołów Interwencyjnych</i>	13	22	5	5

Wydawać by się mogło, iż przemoc na terenie miasta Wysokie Mazowieckie jest tylko zjawiskiem marginalnym jednak aktualne dane Komendy Powiatowej Policji świadczą, iż wzrasta liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie. Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie naszego miasta, gdyż brak danych statystycznych uniemożliwia stwierdzenie występowania przemocy ukrytej, toczącej się w rodzinie lub w szkole.

Tabela nr 6. Liczba przeprowadzonych interwencji Policji na terenie miasta Wysokie Mazowieckie.

Lata	2017	2018	2019	2020
Interwencje domowe ogółem :	108	67	85	71

w tym: dotyczące przemocy w rodzinie	17	20	32	19
--------------------------------------	----	----	----	----

Tabela nr 7. Liczba wszczętych postępowań karnych w sprawie znęcania

Lata	2017	2018	2019	2020
Liczba wszczętych postępowań	9	1	14	6

2. Zasoby lokalne umożliwiające pracę z problemem przemocy w rodzinie

Realizatorami działań interwencyjnych, przewidzianych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w mieście Wysokie Mazowieckie są członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego/grup roboczych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, powołanego przez Burmistrza Miasta Wysokie Mazowieckie, wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policji, miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorów sądowych, stowarzyszeń. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy w szczególności diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mający na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku, rozpowszechnianie informacji o instytucjach osobom i możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy.

3. Analiza SWOT

Nazwa SWOT jest akronimem słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). To efektywna metoda, która pozwala zidentyfikować słabe, silne strony oraz szanse i zagrożenia, jakie stoją przed instytucją w obliczu występującego problemu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>kampanie społeczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne nagłaśniające problem przemocy,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zjawisko przemocy rozpowszechniane w mediach lokalnych; strona internetowa, ulotki, - zaangażowanie oraz dobra współpraca wielu podmiotów tj. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wysokim Mazowieckiem, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wysokim Mazowieckiem, Pedagogów, Policji, oraz Przychodni Lekarzy Rodzinnych w działaniach na rzecz dzieci i rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy, - zapewnienie wsparcia asystenta rodziny, - podjęcie pracy z kuratorem sądowym, - doświadczenia, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny zwłaszcza tej uwikłanej w przemoc, - organizowanie szkoleń dla kadry, podmiotów stanowiących trzon Zespołu Interdyscyplinarnego 	<ul style="list-style-type: none"> - zjawisko przemocy silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy, - obawa i niechęć osób doznających przemocy do korzystania z wsparcia specjalistów; psychologa, terapeuty rodzinnego, - brak zainteresowania programami korekcyjno - edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie, - brak środka przymusu do udziału sprawców w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych, - niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości już istniejących rozwiązań prawnych, - brak ośrodków interwencji kryzysowej dla osób doświadczających przemocy,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową, - wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współuzależnienia oraz 	<ul style="list-style-type: none"> - brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej, poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc, - zbyt niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, najczęściej kara w

rosnąca liczba osób objętych leczeniem odwykowym, - zmiana postaw społecznych, obalanie mitów i stereotypów o tematyce przemocy, - zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie, - stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - możliwość aplikowania o dofinansowanie w ramach konkursów i funduszy unijnych,	zawieszeniu, - brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy, - niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej, - zbyt rozbudowana sprawozdawczość, pochłaniająca zbyt wiele czasu osób pomagających,
--	---

4. Rekomendacje do działań.

Diagnostując problematykę przemocy należy wziąć pod uwagę następujące kwestie:

- współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz innych instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy,
- zapewnienie osobom/rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia,
- prowadzenie kampanii społecznych, oraz tworzenie informatorów na temat możliwości uzyskania wsparcia,
- poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, medyczne oraz socjalne,
- podejmowanie działań motywujących osoby stosujące przemoc do uczestnictwa w grupach korekcyjno – edukacyjnych,
- prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych, uświadamiających o zagrożeniach płynących z przemocy,
- współpraca z mediami w zakresie propagowania zachowań bez przemocy oraz zmiany postrzegania zjawiska przemocy w rodzinie,
- zbieranie danych statystycznych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem w celu diagnozowania tego zjawiska,
- podnoszenie kompetencji osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.

IV. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU.

CEL GŁÓWNY

Tworzenie systemu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmniejszenie zjawiska przemocy i zwiększenie skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie

CELE SZCZEGÓŁOWE

Cel szczegółowy 1.

Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą

Lp.	Zadania	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • Ścisła współpraca z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doświadczającym przemocy, • wystąpienie o możliwość rozszerzenia kręgu 	<ul style="list-style-type: none"> • Burmistrz Miasta Wysokie Mazowieckie • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem • Zespół Interdyscyplinarny, 	2021-2028

		osób, które miałyby pierwszeństwo skorzystania z mieszkania z zasobów gminnych		
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego	<ul style="list-style-type: none"> • organizacja poradnictwa psychologicznego i prawnego • praca socjalna • pomoc w znalezieniu pracy • edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw • pomoc dzieciom w związku z występowaniem przemocy w rodzinie • utworzenie dyżurów informacyjno konsultacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem • Placówki Oświatowe • Przychodnie lekarzy rodzinnych • Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 	2021-2028

Cel szczegółowy 2.

Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez działania korekcyjno-edukacyjne

L.p.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, • inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, • monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, • organizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Placówki Ochrony Zdrowia • Komenda Powiatowa Policji • Zespół Interdyscyplinarny • Prokuratura/Sąd 	2021-2028

		osób stosujących przemoc w rodzinie, • motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych,		
--	--	---	--	--

Cel szczegółowy 3.

Działania profilaktyczne i edukacyjne społeczności lokalnej.

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Edukacja społeczności lokalnej	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie akcji i kampanii informacyjnych, ulotek, informatorów, • upowszechnianie informacji o placówkach pomocowych i programach profilaktycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • prowadzenie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży ze środowisk szczególnie zagrożonych, • budowanie wrażliwości społeczeństwa na zjawisko występowania przemocy w otoczeniu 	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny, • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem • Organizacje pozarządowe • Komenda Powiatowa Policji • Placówki Oświatowe • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 	2021-2028
2.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży • tworzenie programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> • Placówki Oświatowe • Organizacje pozarządowe • Komenda Powiatowa Policji • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 	2021-2028

Cel szczegółowy 4.

Rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

L.p.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
------	---------	-----------	------------------------	-------------------

1.	Podnoszenie kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tworzenie planu pomocy, interwencji, współpracy interdyscyplinarnej, • uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje oraz zapewnienie osobom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dostępu do literatury, • prowadzenie w placówkach oświaty kampanii, konkursów, zajęć edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z przemocą, • prowadzenie edukacji wśród dzieci w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją własną i innych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem • Organizacje pozarządowe • Komenda Powiatowa Policji • Placówki Oświatowe • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 	2021-2028
----	---	---	--	-----------

V. ADRESACI PROGRAMU I PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.

Program skierowany jest do:

- mieszkańców miasta Wysokie Mazowieckie, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób/instytucji zajmujących się profesjonalnie udzielaniem wsparcia społecznego.

Realizując działania zawarte w Programie Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Wysokie Mazowieckie na lata 2021-2028 planuje się osiągnąć następujące efekty:

- stworzenie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ograniczenie zjawiska przemocy oraz poprawy kondycji rodzin mieszkających na terenie miasta Wysokie Mazowieckie,
- świadczenie kompleksowej pomocy dla osób doświadczających przemocy oraz świadków przemocy w rodzinie.,
- zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy, jak i poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, jak i dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- zmiana postaw mieszkańców miasta Wysokie Mazowieckie wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

VI. MONITORING PROGRAMU

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring i ewaluację programu będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Monitoring umożliwi analizę w realizacji podejmowanych działań oraz pozwoli na ocenę skuteczności podejmowanych działań. Niniejsze informacje umożliwią szersze rozeznanie potrzeb jednocześnie wskazując kierunek na rozwijanie programów w przyszłości. Monitoring odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość jego realizatorów.

VII. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Miasta sprawozdanie z realizacji Programu.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie realizacji zadań Programu będzie dokonywane ze środków własnych gminy, a także z innych źródeł zewnętrznych.

Wiceprzewodniczący Rady
Miasta

Marek Kajurek